

А. В. Павлова

Явище громадянської журналістики

Аудиторія, яка колись була лише споживачем інформації, зараз готова і бажає сама її створювати. Це є проявом феномену – здатності представників громадськості самостійно здобувати інформацію і поширювати її за допомогою Інтернету. По суті, громадянська журналістика – це матеріал, наданий користувачами (юзерами генерейтид контент) – таку назву явищу надали у середовищі медіафахівців. Хоча матеріал, створений користувачами (МСК), – переклад більш актуальний для цього словосполучення, оскільки відображає сутність процесу.

Збір і продукування інформації стає як ніколи демократичним: Інтернет дозволив наповнити веб-сайти звуком і зображенням, а поширення відносно дешевих відеокамер створює мільйони потенційних репортерів, які втрачають довіру до провідних мас-медіа з їх акцентом на комерційній вигоді.

Зіни – прототипи громадянської журналістики. Саморобні журнали, які робилися вручну з газет та книг. Типовий прояв контркультури, яким займалися не для заробляння, а для творчого самовираження. З розвитком Інтернету і появою поштових скриньок, форумів, співтовариств, блогів користувачі співпрацюють та обмінюються інформацією он-лайн. Такий підхід до створення інформації характеризується відкритістю, свободою обміну та використання даних. Якщо зіни були нелегальними, то блогосфера законно дозволяє використовувати чуже відео, аудіо чи фото з вказівкою посилання на автора.

Медіа-активісти – це люди, що не мають спеціальної освіти у галузі журналістики, але займають активну громадянську позицію, хочуть донести свою точку зору до інших і змінити настрої, які культивують традиційні медіа, диктуючи власну точку зору. Інтернет чи не єдине місце, де вони можуть без перешкод займатися своєю активістською діяльністю. Інколи медіа-активізм носить здебільшого політичний характер.

З появою новітніх технологій відбуваються зміни в роботі традиційних медіа. Автори, які легко розміщують власні твори в Інтернеті, кинули виклик традиційним ЗМІ на шляху до масової аудиторії. Явище громадянської журналістики викликає полярно протилежне ставлення професіоналів. Одні прирівнюють його за значимістю до винайдення друкарського верстата, а інші не надають йому особливого значення.

У журналістських сферах точиться дискусія довкола застосування МСК і співпраці з громадянськими журналістами. МСК потребує ретельної перевірки, що призводить до збільшення об'єму роботи і навантаження на кожного журналіста у редакції, вимагає збільшення штату працівників.

Є й суперечливі аспекти існування явища громадянської журналістики. Постають питання вірогідності інформації та перевірки її джерел, проблеми авторських, юридичних та моральних прав, проблема оплати роботи громадянських кореспондентів.

Подальше дослідження явища громадянської журналістики дозволить вітчизняному журналістикознавству краще осмислити сферу нових медіа.